

måde, der er egnet til at bringe ham i afhængighedsforhold til efterstående af samme enhed, modtager sådanne fordele, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 6 måneder.“

Hvis forseelsen er begået af værnepligtige befalingsmænd til pligtig tjeneste, vil sagen i de mere alvorlige tilfælde samt i gentagelsestilfælde blive anmeldt til politimesteren med anmodning om, at der rejses tiltale for overtrædelse af civilforsvarslovsforlaget § 42, stk. 1, nr. 4. I mindre alvorlige tilfælde vil sagen kunne afgøres ved anvendelse af disciplinarmidler i medfør af forslaget § 43 a.

§ 23, stk. 2, i den militære straffelov har følgende indhold:

„Efter foranstående regler (d.v.s. reglerne om udeblivelse m. v.) straffes tillige den, der forsægtigt unddrager sig militærtjeneste ved at påføre sig sygdom eller legemsfejl eller foregive sygdom eller benytte andre midler, der er beregnet på at vildlede myndighederne.“

Inden for civilforsvarskorpset vil en forsættelig unddragelse af værnepligten ved at påføre sig sygdom eller legemsfejl eller foregive sygdom eller benytte andre midler, der er beregnet på at vildlede civilforsvarsmyndighederne, som beskrevet i militær straffelovs § 23, stk. 2, blive henført til civilforsvarslovsforlaget § 42, stk. 1, nr. 1 eller 2, afhængig af, om unddragelsen kan tolkes som en nægtelse af at gøre civilforsvarstjeneste eller ej.

Kan unddragelsen tolkes som en nægtelse af at gøre civilforsvarstjeneste, anmeldes forholdet til politimesteren.

Kan forseelsen derimod ikke sidestilles med en nægtelse af at gøre civilforsvarstjeneste, kan den i civilforsvarsmæssig henseende alene henføres til samme bestemmelse nr. 2.

I de mindre alvorlige tilfælde vil sagen blive afgjort med et disciplinarmiddel i medfør af civilforsvarslovsforlaget § 43 a. I gentagelsestilfælde og i tilfælde, hvor forseelsen har en mere alvorlig karakter, vil sagen blive anmeldt til politimesteren med anmodning om, at der rejses tiltale for overtrædelse af forslaget § 42, stk. 1, nr. 2.

I krigstid kan straffen i medfør af forslaget § 42, stk. 2, stige til fængsel indtil 2 år. Forholdet vil af anklagemyndigheden tillige kunne henføres til borgerlig straffelovs § 125.

Spørgsmål 3.

Er den i § 8, stk. 2, ved lovforslag nr. 166 foreslåede bestemmelse i overensstemmelse med grundlovens regler om domstolskontrol?

Dette spørgsmål har været forelagt for justitsministeriet, der har udtalt følgende:

„Det af udvalget rejste spørgsmål må ses på baggrund af den almindelige regel i grundlovens § 71, stk. 6, der har følgende ordlyd:

„Uden for strafferetsplejen skal lovligheden af en frihedsberøvelse, der ikke er besluttet af en dømmende myndighed, og som ikke har hjemmel i lovgivningen om udlændinge, på begæring af den, der er berøvet sin frihed, eller den, der handler på hans vegne, forelægges de almindelige domstole eller anden dømmende myndighed til prøvelse. Nærmere regler herom fastsættes ved lov.“

Spørgsmålet er herefter, om nogen af de disciplinarmidler, der skal kunne bringes i anvendelse i medfør af loven om værnepligtiges anvendelse til civilt arbejde, har karakter af frihedsberøvelse i den forstand, hvori dette udtryk anvendes i den nævnte grundlovsbestemmelse.

Justitsministeriet har tidligere i forbindelse med lovforberedelsen afgivet et notat af 7. september 1973 om forholdet mellem grundlovens § 71, stk. 6, og disciplinarmidlet „tilbageholdelse på tjenestestedet“. Dette notat gav anledning til, at hjemmelen til at anvende dette disciplinarmiddel ikke blev medtaget i det lovforslag, der fremsattes for folketinget. Bestemmelsen om, hvilke disciplinarmidler der kan anvendes, fik herefter følgende ordlyd, jfr. forslaget til en ændret affattelse af § 8 a, stk. 1:

„Som disciplinarmidler kan anvendes til rettevisning, arbejde i en del af fritiden, fratagelse af friheder samt overflytning til anden tjeneste.“

Det er efter justitsministeriets opfattelse klart, at disciplinarmidlerne „tilrettevisning“ og „overflytning til anden tjeneste“ ikke har karakter af frihedsberøvelse i den forstand, hvori dette udtryk anvendes i grundlovens § 71, stk. 6.

Heller ikke disciplinarmidlet „arbejde i en del af fritiden“ kan efter justitsministeriets opfattelse anses som en sådan frihedsberøvelse. Det forudsættes herved, at der i praksis kun kan blive tale om pålæggelse af arbejde i et mindre antal timer daglig uden